

Rapport

Datum: 24 maart 2005

Rapportnummer: 2005/083

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond en het arrondissementsparket te Rotterdam haar onvoldoende informatie hebben verstrekt over de dood van haar vriend en onvoldoende onderzoek hebben gedaan naar de dood van haar vriend.

Voorts klaagt verzoekster erover dat het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond tot op het moment waarop verzoekster zich tot de Nationale ombudsman wendde geen reactie heeft gegeven op haar klachtbrieven.

Beoordeling

I. Algemeen

De vriend van verzoekster, A., is in de nacht van 28 op 29 december 2001 gaan stappen met een viertal vrienden, waaronder K. Rond 4.00 uur gingen drie van de vrienden naar huis. K. en A. gingen met zijn tweeën nog naar enkele gelegenheden en keerden in de loop van de ochtend van 29 december 2001 huiswaarts. A. is toen bij K. blijven slapen. Toen verzoekster rond 17.00 uur met haar vriendin naar het huis van K. ging, ontdekte zij dat haar vriend was overleden.

II. Ten aanzien van het verstrekken van informatie

A. Ten aanzien van de politie

1. Verzoekster klaagt erover dat het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond haar onvoldoende informatie heeft verstrekt over de dood van haar vriend. In de diverse brieven van verzoekster komt naar voren dat zij er met name over klaagt dat politieambtenaren verschillende doodsoorzaken hebben genoemd en dat zij en de ouders van haar vriend nooit zwart op wit te zien hebben gekregen wat er met A. is gebeurd.

2. Uit de stukken is naar voren gekomen dat verzoekster zowel vlak na de gebeurtenis van 29 december 2001, als in de periode daarna, diverse malen naar het politiebureau is gegaan om te praten over de dood van haar vriend. In ieder geval is verzoekster in januari 2002 (zie Bevindingen, onder G.4.) naar het politiebureau gegaan en heeft zij in februari 2002, in juni 2002 (zie Bevindingen, onder C. en G.3.) en in november 2003 (zie Bevindingen, onder A.15.) gesprekken gevoerd met een aantal politieambtenaren over de dood van haar vriend.

3. De korpsbeheerder is van oordeel dat verzoekster diverse malen in de gelegenheid is gesteld om haar zorgen te uiten. Hierbij is zij door een aantal medewerkers van het politiekorps te woord gestaan. Verzoekster kreeg van deze politieambtenaren

verschillende informatie over de mogelijke doodsoorzaak van haar vriend, aldus de korpsbeheerder.

De korpsbeheerder is van oordeel dat vanuit het politiekorps op een eenduidiger wijze gecommuniceerd had moeten worden in de richting van verzoekster.

De korpsbeheerder is van oordeel dat er geen sprake is van onvoldoende informatieverstrekking in de richting van verzoekster, maar dat er sprake is van niet eenduidige informatie. De korpsbeheerder acht dit onderdeel van de klacht niet gegrond.

4. Verzoekster geeft aan dat de politieambtenaren diverse doodsoorzaken van haar vriend hebben genoemd: hartaanval, in zijn tong gestikt, overdosis. Voorts geeft ze aan dat er de ene keer tegen haar is gezegd door een politieambtenaar dat er wel bloed bij haar vriend is afgenomen, terwijl andere ambtenaren later aan haar vertelden dat dit niet was gebeurd. Ten slotte geeft ze aan dat zij en de ouders van A. nooit op papier te zien hebben gekregen waaraan A. is overleden en dat aan de ouders van A. niet is meegedeeld dat er sprake was van een niet-natuurlijke dood (zie Bevindingen, onder D.).

5. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking impliceert dat een bestuursorgaan een duidelijk en op het onderwerp toegesneden antwoord moet geven indien een burger het bestuursorgaan een vraag stelt over een bepaald onderwerp.

In contacten met nabestaanden dienen politieambtenaren dan ook een open oog te hebben voor hun belangen, zoals bijvoorbeeld de behoefte aan informatie die bij hen kan bestaan over de omstandigheden rondom de dood van hun naaste.

6.1. Uit het onderzoek is vast komen te staan dat verzoekster na de dood van haar vriend op 29 december 2001, veel vragen had. Zij heeft diverse malen een gesprek gehad met politieambtenaren, maar deze gaven telkens een andere interpretatie van de doodsoorzaak van haar vriend.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat het had getuigd van een zorgvuldige benadering en nazorg in deze zaak, wanneer het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond direct na de dood van de vriend van verzoekster een politieambtenaar had aangewezen als aanspreekpunt voor verzoekster en de andere nabestaanden. Op deze manier had verzoekster een duidelijk en op het onderwerp toegesneden antwoord kunnen krijgen op haar vragen.

Nu steeds een andere politieambtenaar met verzoekster in gesprek is gegaan over de dood van haar vriend en hierbij telkens een andere interpretatie van de doodsoorzaak van A. aan bod kwam, heeft het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond verzoekster

onvoldoende actief en van onvoldoende adequate informatie voorzien.

6.2. Voorts had het in dit geval getuigd van een zorgvuldige benadering wanneer een van de politieambtenaren met wie verzoekster heeft gesproken een toelichting had gegeven op het verslag dat politiearts We. had opgesteld naar aanleiding van de schouw van het lichaam van A.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

7. Ten overvloede merkt de Nationale ombudsman het volgende op.

Het had in de rede gelegen dat de diverse politieambtenaren de (telefoon)gesprekken die zij met verzoekster hebben gevoerd en de meldingen die verzoekster heeft gedaan aan het politiebureau, in een mutatie of notitie hadden vastgelegd. Het feit dat er geen strafrechtelijk onderzoek liep naar aanleiding van de dood van de vriend van verzoekster, doet aan de wenselijkheid hiervan niet af. Nu van de twee gesprekken die verzoekster in juni 2002 heeft gevoerd met een politieambtenaar, geen notities zijn gemaakt, is niet te achterhalen wat er tijdens deze gesprekken aan de orde is geweest en of deze gesprekken in het kader van de klachtbehandeling hebben plaatsgevonden. Bij een nauwkeurige administratieve verwerking had dit probleem zich niet voorgedaan. Ook van het gesprek dat verzoekster op 4 november 2003 voerde met Hx, zijn geen gegevens te achterhalen. Nu de districtsmanager in de klachtafhandelingsbrief van 17 november 2003 het gesprek van 4 november 2003 noemt, gaat de Nationale ombudsman ervan uit dat dit gesprek wel is gehouden in het kader van de klachtafhandeling.

B. Ten aanzien van het arrondissementsparket

1. Verzoekster klaagt erover dat het arrondissementsparket te Rotterdam haar onvoldoende informatie heeft verstrekt met betrekking tot de dood van haar vriend.

2. Verzoekster heeft op 28 mei 2003 een brief geschreven aan de hoofdofficier van justitie te Rotterdam. In deze brief verzoekt ze om het onderzoek naar de dood van A. en de mogelijke rol van K. daarbij opnieuw te openen. Bovendien schrijft ze dat ze nooit te horen heeft gekregen wat de daadwerkelijke doodsoorzaak van haar vriend is geweest.

Per brief van 20 augustus 2003 antwoordde de hoofdofficier van justitie dat er geen nieuw onderzoek naar de dood van de vriend van verzoekster zal worden gedaan, vanwege het feit dat K. is overleden terwijl hij in voorlopige hechtenis verbleef. K. was op 17 januari 2003 aangehouden op verdenking van moord op een Rotterdamse juwelier.

3. De minister van Justitie is van oordeel dat de politie een belangrijke rol speelt in de informatievoorziening aan nabestaanden. Tevens kan de politie de nabestaanden nader informeren over de omstandigheden met betrekking tot de onnatuurlijke dood. Wanneer de nabestaanden medisch-technische vragen hebben, kan de politie de gemeentelijke

lijkschouwer verzoeken de vragen te beantwoorden, aldus de minister.

Volgens de minister dient de officier van justitie de nabestaanden te informeren over de strafrechtelijke kant van de zaak. Nu de politie de vragen en twijfels van verzoekster omtrent het strafrechtelijk onderzoek niet heeft kunnen wegnemen, had het volgens de minister voor de hand gelegen wanneer het arrondissementsparket te Rotterdam verzoekster daarover uitgebreider had geïnformeerd dan nu het geval was. De minister acht dit onderdeel van de klacht dan ook gegrond.

4. Hiervoor is onder II.A.5. het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking weergegeven. Dit vereiste impliceert onder meer dat het Openbaar Ministerie uit respect voor nabestaanden een zorgvuldige procedure van informatieverstrekking aan de nabestaanden dient te volgen. Evenals bij de informatieverstrekking aan slachtoffers van strafbare feiten (zie Achtergrond, onder 1.) geldt als uitgangspunt dat de informatie duidelijk en relevant dient te zijn.

5. Nu verzoekster in haar brief van 28 mei 2003 uitgebreid heeft aangegeven waarom er naar haar mening niet voldoende onderzoek is verricht en waarom zij denkt dat K. betrokken was bij de dood van A. en de reactie hierop slechts de korte brief was van de hoofdofficier van justitie te Rotterdam van 20 augustus 2003, sluit de Nationale ombudsman zich aan bij de minister en is hij van oordeel dat het Openbaar Ministerie niet zorgvuldig is geweest in de informatieverstrekking in de richting van verzoekster. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de informatie die het arrondissementsparket te Rotterdam aan verzoekster heeft verstrekt, te summier is geweest. Uit het onderzoek is overigens tevens komen vast te staan dat het Openbaar Ministerie verzoekster niet heeft geïnformeerd over de termijn waarbinnen haar brief van 28 mei 2003 zou worden beantwoord.

Het arrondissementsparket te Rotterdam heeft in strijd gehandeld met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

,

III. Ten aanzien van het onderzoek

A. Ten aanzien van de politie

1. Verzoekster klaagt erover dat het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond niet voldoende onderzoek heeft gedaan naar de dood van haar vriend.

2.1. Nadat verzoekster op 29 december 2001 haar vriend dood had aangetroffen, kwam de politie ter plaatse. De politie heeft vervolgens sporenonderzoek verricht in de woonkamer

van het huis van K. (zie Bevindingen onder A.2.) en heeft zeven getuigen verhoord, waaronder verzoekster. K. heeft verklaard dat hij heeft gezien dat A. in de nacht van 28 op 29 december 2001 drugs heeft gebruikt. Volgens K. ging het hierbij om 0,5 gram cocaïne en een XTC-pil, genaamd Rolls Royce. Geen van de andere getuigen heeft dit bevestigd.

Een aantal overige personen, waaronder verzoekster heeft verklaard dat A. af en toe drugs gebruikte als hij uitging. Sa. heeft verklaard dat A. ook alcohol dronk wanneer hij drugs had gebruikt. K. heeft verder verklaard dat A. die avond veel had gedronken. Toen A. en K. in een ochtendzaak waren, zag K. dat A. behoorlijk zweette. Volgens K. zei A. dat hij zich niet zo lekker voelde. Toen A. en K. bij K. thuis op de bank lagen, zou A. volgens K. nogmaals rond 16.15 uur hebben gezegd dat hij zich niet zo lekker voelde en is hij verder gaan slapen. Verzoekster heeft verklaard dat ze had gehoord dat A. erg dronken was. Verzoekster was zelf echter niet mee gaan stappen die avond. E., die wel mee is gaan stappen, heeft daarentegen verklaard dat A. nauwelijks aangeschoten was toen zij de discotheek verlieten.

Sa. heeft ten slotte nog aangegeven in haar verklaring dat zij op 29 december 2001 om 15.00 uur werd gebeld door Koo., die haar vertelde dat A. er toen 'eng wit' uitzag. Dit wordt niet bevestigd in de verklaring die Koo. heeft afgelegd.

2.2. De politiearts heeft het lichaam van A. geschouwd en heeft hierbij geen tekenen van uitwendig geweld aangetroffen. De politiearts heeft in zijn verslag aangegeven dat hij niet overtuigd is van een natuurlijk overlijden. Hij geeft aan dat A. mogelijk pillen heeft gebruikt en dat de doodsoorzaak vermoedelijk een hersenbloeding is, eventueel als gevolg van het gebruik van alcohol en drugs.

2.3. In het proces-verbaal onnatuurlijke dood van 30 december 2001, schrijft de politie dat A. grote hoeveelheden alcohol had gedronken en 0,5 gram cocaïne en één XTC-pil had gebruikt. Voorts schrijft de politie dat uit het ingestelde onderzoek niet van een misdrijf is gebleken. Op 29 december 2001 heeft de officier van justitie het stoffelijk overschot van A. vrijgegeven.

3. Uit de stukken is naar voren gekomen dat verzoekster meerdere malen naar het politiebureau is gegaan om te praten over de dood van haar vriend. (Zie ook hiervoor onder II.A.3.) Verzoekster verdenkt K. ervan dat hij haar vriend om het leven heeft gebracht door hem drugs en/of medicijnen toe te dienen. Verzoekster is tot deze verdenking gekomen vanwege het feit dat A. en K. voor de dood van A. meerdere keren ruzie hadden en dat K. A. bedreigde. Ze schrijft dat ze dit niet tijdens het verhoor door de politie heeft aangegeven, omdat er niet naar werd gevraagd en omdat ze in een shock verkeerde. Voorts staft verzoekster haar verdenking met de omstandigheid dat K. zelf regelmatig drugs gebruikte, drugs dealde, anabolen spoot en haar heeft verteld dat hij wist hoe hij iemand om het leven moest brengen met behulp van medicijnen.

Voorts is verzoekster van mening dat er sectie op het lichaam van haar vriend had moeten worden verricht, omdat op die manier vastgesteld kan worden of hij drugs in zijn lichaam had zitten. Ten slotte geeft verzoekster diverse malen aan dat ze A. de ochtend van 29 december 2001 nog aan de telefoon gehad heeft en dat hij toen normaal klonk. Tevens heeft hij haar nog een - goed te lezen - sms-bericht gestuurd. Rond een uur of één zocht ze telefonisch contact met de mobiele telefoon van A., maar kreeg ze K. aan de telefoon. K. zei haar dat A. met hem mee naar huis ging en dat hij hem champagne had gevoerd, aldus verzoekster.

4.1. De politie is van mening dat het onderzoek rond het overlijden van A. goed is opgepakt. De informatie die verzoekster aan de politie heeft gegeven had volgens de politie te maken met interpretatie door verzoekster zelf en werd niet zodanig geobjectiveerd dat nader onderzoek diende te worden gedaan.

4.2. In reactie op de klacht heeft de korpsbeheerder aangegeven dat er naar aanleiding van de brief van verzoekster van 8 mei 2003 met het Openbaar Ministerie gekeken is naar de informatie die verzoekster had verstrekt. Dit gaf echter geen aanleiding om te vermoeden dat er sprake was van een strafbaar feit, aldus de korpsbeheerder. Hierbij was van belang dat K. inmiddels was overleden. De korpsbeheerder verwijst naar de officier van justitie vanwege diens verantwoordelijkheid voor het politieonderzoek.

5.1. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven.

5.2. Het beginsel van actieve en adequate informatieverwerving impliceert dat de politie bij het doen van onderzoek naar aanleiding van de dood van een bepaald persoon, voldoende opsporingshandelingen verricht en zodoende voldoende informatie verzamelt om te kunnen oordelen of zich een vermoedelijk strafbaar feit heeft voorgedaan. Het staat de politie in beginsel vrij te bepalen welk onderzoek zij verricht. Slechts wanneer de politie niet in redelijkheid heeft kunnen besluiten om af te zien van een bepaalde opsporingshandeling, is het nalaten daarvan als onjuist te kwalificeren. Indien opsporingshandelingen zijn verricht, dienen deze te worden vastgelegd.

6. Uit het onderzoek is komen vast te staan dat verzoekster direct als getuige is gehoord door de politie, nadat A. dood was aangetroffen. De schouwarts heeft geen tekenen van geweld aangetroffen op het lichaam van A. en heeft in zijn verklaring zijn vermoeden over de doodsoorzaak weergegeven. In het proces-verbaal van onnatuurlijke dood dat de politie op 30 december 2001 heeft opgemaakt, geeft de politie aan dat de dood van A. is veroorzaakt door een combinatie van alcohol en drugs.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie niet een dergelijke stellige conclusie in het proces-verbaal van onnatuurlijke dood had kunnen trekken. Het Openbaar Ministerie

baseerde vervolgens de beslissing om geen strafrechtelijk onderzoek te gelasten onder meer op deze conclusie. De politie heeft deze conclusie slechts gebaseerd op de vermoedelijke doodsoorzaak die de schouwarts had aangegeven en de tegenstrijdige verklaringen die getuigen hadden afgelegd omtrent het drugs- en alcoholgebruik van A. in de nacht van 28 op 29 december 2001. De Nationale ombudsman is van oordeel dat, met name gezien de tegenstrijdigheid van de verklaringen, nader onderzoek naar de doodsoorzaak van A. had moeten worden verricht.

Door dit na te laten heeft de politie niet gehandeld in overeenstemming met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Voorts heeft verzoekster aangevoerd dat ze niet begrijpt dat er geen sectie is verricht op het lichaam van haar vriend en dat de politie niet is ingegaan op haar meldingen. De Nationale ombudsman verwijst hiervoor naar het genoemde onder II.A. en III.B.

B. Ten aanzien van het arrondissementsparket

1. Verzoekster klaagt erover dat het arrondissementsparket te Rotterdam niet voldoende onderzoek heeft verricht naar de dood van haar vriend. Hierbij klaagt verzoekster er onder meer over dat de officier van justitie geen sectie heeft laten verrichten op het stoffelijk overschot van haar vriend, waardoor de exacte doodsoorzaak niet is komen vast te staan. Tevens klaagt ze er hierbij over dat het arrondissementsparket te Rotterdam niet voldoende onderzoek heeft gedaan naar de betrokkenheid van K. bij de dood van A.

2. De minister van justitie deelde in reactie op deze klacht mee het begrijpelijk te achten dat de officier van justitie geen aanleiding heeft gezien om een strafrechtelijk onderzoek te gelasten naar de dood van A. Volgens de minister mocht de officier van justitie tot deze conclusie komen nu naar het oordeel van de schouwarts, die niet overtuigd was van een natuurlijke dood, er geen sprake was van uitwendig geweld en de doodsoorzaak vermoedelijk een hersenbloeding was, al dan niet als gevolg van alcohol en drugs. Tevens bevestigen verklaringen van betrokkenen de bevindingen van de lijkschouwer, aldus de minister.

Voorts deelde de minister mee dat de mededeling van de schouwarts dat hij niet overtuigd is van een natuurlijke dood, niet impliceert dat van een misdrijf of een verdenking sprake is. De officier van justitie bepaalt of er strafrechtelijk onderzoek en eventueel sectie noodzakelijk is, op basis van feiten die erop duiden dat er een misdrijf was gepleegd. Dit kunnen bijvoorbeeld aanwijzingen van ruzie of van geweld zijn.

Ten slotte merkt de minister op dat zelfs wanneer na bloedonderzoek een overdosis van een bepaalde stof zou zijn aangetroffen, dat nog niet hoefde te betekenen dat er een misdrijf was gepleegd. Er waren immers geen aanwijzingen van onvrijwillige toediening. De

minister acht dit onderdeel van de klacht niet gegrond.

3. Het hiervoor onder III.A.5.1 genoemde vereiste van adequate informatieverwerking brengt met zich mee dat het Openbaar Ministerie afdoende informatie inwint alvorens af te zien van (verder) strafrechtelijk onderzoek naar een onnatuurlijke dood.

4.1. In het proces-verbaal dat is opgemaakt op 29 december 2001 (zie Bevindingen, onder A.2.) is weergegeven dat de officier van justitie aan de hand van de informatie die de politie had verzameld, heeft besloten het stoffelijk overschot van A. nog diezelfde dag vrij te geven. De Nationale ombudsman leidt hieruit af dat de officier van justitie geen nader onderzoek heeft laten doen naar de doodsoorzaak van A. Ook in de korte brief die de hoofdofficier van justitie op 20 augustus 2003 naar verzoekster stuurde naar aanleiding van haar verzoek om nader onderzoek te doen naar de dood van A., geeft de hoofdofficier van justitie aan geen nader onderzoek te doen. De hoofdofficier van justitie geeft dan als reden dat K. inmiddels was overleden.

4.2. De Nationale ombudsman is van oordeel dat er ten tijde van de beslissing tot vrijgave van het stoffelijk overschot van A. onduidelijkheid of twijfel bestond over de doodsoorzaak en niet volledig viel uit te sluiten dat een strafbaar feit aan de orde was. De lijkschouwer heeft immers slechts zijn vermoeden uitgesproken over de doodsoorzaak. Bovendien hebben getuigen tegenstrijdige verklaringen afgelegd omtrent het drugs- en alcoholgebruik van A. Het enkele feit dat er geen aanwijzingen zijn van onvrijwillige toediening is onvoldoende voor de conclusie dat er geen sprake is van misdrijf, immers ook bij ongemerkte toediening van toxische stoffen kan van misdrijf sprake zijn. Een sectie had mogelijk relevante informatie opgeleverd. Sectie had immers de aanwezigheid van dodelijke stoffen kunnen aantonen en mogelijk ook een overdosis ervan.

Door geen sectie te laten verrichten heeft het arrondissementsparket te Rotterdam niet voldaan aan het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking.

4.3. Nu de officier van justitie het stoffelijk overschot direct op 29 december 2001 had vrijgegeven, behoorde een sectie niet meer tot de mogelijkheden toen verzoekster zich in januari en februari 2002 en mei 2003 tot de politie en het Openbaar Ministerie wendde. Het had op dat moment dan ook voor de hand gelegen wanneer de officier van justitie naar aanleiding van de informatie van verzoekster, een aantal betrokkenen (opnieuw) had laten horen.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

5. Ten overvloede merkt de Nationale ombudsman het volgende op.

In een geval als dit, waarbij sprake is van de plotselinge onverklaarde dood van de vriend van verzoekster, waardoor emotionele aspecten een rol spelen bij de zaak, mag vanuit een oogpunt van dienstbetoon en inlevingsvermogen in de gevoelens van de nabestaanden

worden verwacht dat de politie instemt met een verzoek om een gesprek. In haar brief van 28 mei 2003 vraagt verzoekster om een gesprek met een medewerker van het arrondissementsparket te Rotterdam over de dood van haar vriend.

Nu verzoekster ook regelmatig contact had met de politie over de dood van haar vriend, had zij door middel van een gesprek met een betrokken politieambtenaar en een medewerker van het Openbaar Ministerie niet alleen haar vragen over de dood van haar vriend naar voren kunnen brengen, maar had men haar ook kennis kunnen laten nemen van alle bevindingen van de politie en de schouwarts.

IV. Niet beantwoorde klachtbrieven

1. Ten slotte klaagt verzoekster erover dat de politie tot het moment waarop zij zich tot de Nationale ombudsman wendde, geen reactie heeft gegeven op haar klachtbrieven. Toen verzoekster zich op 14 november 2003 wendde tot de Nationale ombudsman met het verzoek om haar klacht over het niet beantwoorden door de politie van de door haar gestuurde brieven te behandelen, had zij nog geen antwoord ontvangen van de politie op haar brieven. Op 17 november 2003 ontving zij de klachtafhandelingsbrief van de politie. Nu de klachtbrieven van verzoekster uiteindelijk zijn beantwoord, zal de Nationale ombudsman hieronder ingaan op het laat beantwoorden van de brieven van verzoekster.

2. De korpsbeheerder heeft in reactie op de klacht van verzoekster aangegeven dat verzoekster op 28 mei 2003 een klacht heeft ingediend bij de politie. Bij een brief die de Nationale ombudsman op 8 oktober 2003 van verzoekster heeft ontvangen, had verzoekster een kopie van de brief gevoegd die zij persoonlijk op het politiebureau zou hebben afgegeven. De korpsbeheerder kan niet achterhalen of en wanneer deze brief is binnengekomen bij de politie. Volgens de korpsbeheerder was er in de periode tussen mei en oktober 2003 wel contact met verzoekster in verband met haar verzoek om heropening van het onderzoek naar de dood van haar vriend. Nu de korpsbeheerder achteraf niet volledig kan reconstrueren hoe de communicatie in de richting van verzoekster is gelopen en hij geen compleet zicht heeft op de routing van de brieven van verzoekster in de organisatie, onthoudt hij zich van een oordeel. De korpsbeheerder noemt de behandeling van de klacht van verzoekster stroperig.

3. Ingevolge de klachtenregeling van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, zoals deze in 2003 luidde, dient een klacht binnen een termijn van zes weken te worden afgehandeld. Wanneer de klacht wordt behandeld door de korpsbeheerder, na advies van de klachtencommissie, dient de klacht binnen tien weken te worden afgedaan. Indien de afdoening niet binnen deze termijn kan plaatsvinden, deelt de korpsbeheerder dit onder opgaaf van redenen mee aan de indiener van de klacht. De behandeling van de klacht kan dan uitgesteld worden met maximaal vier weken (zie Achtergrond, onder 3.).

4. Uit de stukken blijkt dat het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond op 8 mei 2003 een brief van verzoekster heeft ontvangen (zie Bevindingen, onder A.13.1.). Op 27 mei 2003 stuurde de Nationale ombudsman de klachtbrief die verzoekster op 12 maart 2003 van haar had ontvangen, door naar de korpsbeheerder. In juni 2002 had verzoekster twee gesprekken met een betrokken ambtenaar over de dood van haar vriend en op 4 november 2003 had zij een gesprek met klachtbehandelaar Hx. Op 17 november 2003 stuurde districtsmanager Ba. verzoekster een klachtafhandelingsbrief.

5.1. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Dit vereiste impliceert dat de overheid klachten dient af te handelen binnen de daarvoor gestelde termijnen tenzij er sprake is van zwaarwegende omstandigheden die het nemen van de beslissing binnen de gestelde termijn onmogelijk of onwenselijk maken.

5.2. Gelet op het feit dat de afdoening van de klacht zes maanden heeft geduurd en de Nationale ombudsman geen feiten of omstandigheden bekend zijn geworden die een zo lange behandelingsduur kunnen rechtvaardigen, acht de Nationale ombudsman het niet juist dat de behandeling zo lang heeft moeten duren. Nu de klacht van verzoekster is afgehandeld door de districtsmanager en niet door de korpsbeheerder, had deze behandeling maximaal tien weken mogen duren. Het feit dat verzoekster uiteindelijk wel een reactie op haar klacht heeft gekregen van de politie, doet hieraan niet af. Het regionale politiekorps heeft niet gehandeld conform het vereiste van voortvarendheid.

Voorts heeft de politie verzoekster niet op de hoogte gesteld van de stand van zaken, noch is aangegeven binnen welke termijn afdoening van de klacht te verwachten viel. De Nationale ombudsman acht dit eveneens niet zorgvuldig.

Aangezien de klacht niet binnen de gestelde termijn werd afgedaan, had van de politie mogen worden verwacht dat zij verzoekster binnen deze termijn over de vertraging had geïnformeerd, en haar regelmatig van de stand van zaken op de hoogte had gehouden. Nu de politie dit niet heeft gedaan, is hiermee niet voldaan aan het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

6. In de klachtafhandelingsbrief van 17 november 2003, refereert Ba. aan de brief van verzoekster die de Nationale ombudsman op 27 mei 2003 aan de politie doorstuurde. Uit de stukken is komen vast te staan dat de politie op 8 mei 2003 ook een brief van verzoekster heeft ontvangen. De Nationale ombudsman heeft niet kunnen vaststellen dat de politie op deze brief heeft gereageerd.

7. Het is een vereiste van voortvarendheid dat een overheidsinstantie in beginsel op aan haar gerichte brieven reageert, in die zin dat zij deze adequaat verwerkt en afhandelt

binnen een redelijke termijn. Een overheidsinstantie dient te reageren op verschillende brieven die door één en dezelfde briefschrijver zijn ingezonden. Elke brief dient afzonderlijk aandacht te krijgen. Dat hoeft niet per se in afzonderlijke brieven te gebeuren. De brieven kunnen ook in samenhang met elkaar worden gezien en in één keer worden beantwoord.

8. Nu de brieven van verzoekster die de politie op 8 en 28 mei 2003 heeft ontvangen, maar ook de ongedateerde brief die verzoekster persoonlijk heeft afgegeven aan het politiebureau, betrekking hebben op hetzelfde onderwerp, had het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond deze brieven in één keer kunnen beantwoorden. De Nationale ombudsman is van mening dat het niet juist is dat de politie slechts heeft gereageerd op de brief die de Nationale ombudsman namens verzoekster op 27 mei 2003 heeft doorgestuurd. De politie heeft hiermee niet gehandeld conform het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond is

gegrond ten aanzien van:

het verstrekken van informatie, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;

het doen van onderzoek, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving;

het laat beantwoorden van de klachtbrieven, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid.

De klacht over de onderzochte gedraging van het arrondissementsparket te Rotterdam is

gegrond ten aanzien van:

het verstrekken van informatie; wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;

het doen van onderzoek, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

Onderzoek

Op 12 maart 2003 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw J. te H., met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond. Voorts stuurde zij op 8 oktober 2003 een brief naar de Nationale ombudsman met een klacht over het arrondissementsparket te Rotterdam.

Uit de door verzoekster overgelegde stukken bleek dat zij haar klacht niet reeds bij de politie en het arrondissementsparket had ingediend. De Nationale ombudsman deelde verzoekster mee dat zij in verband met het kenbaarheidsvereiste, als neergelegd in artikel 12, tweede lid Wet Nationale ombudsman (oud), eerst haar klacht moest indienen bij het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond en bij het Openbaar Ministerie en dat zij de termijn moest afwachten die geldt voor de afhandeling van deze klachten. De Nationale ombudsman stelde op dat moment dan ook nog geen onderzoek in naar haar klacht. Nadat zij op 4 november 2003 een gesprek had gehad met de klachtbehandelaar van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, wendde verzoekster zich op 14 november 2003 opnieuw tot de Nationale ombudsman met het verzoek een onderzoek in te stellen naar haar klacht over het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond. Op 17 november 2003 stuurde de politie haar een klachtafhandelingsbrief. Naar de gedraging van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond (de burgemeester van Rotterdam), werd een onderzoek ingesteld.

Toen de hoofdofficier van justitie bij brief van 20 januari 2004 meedeelde dat er geen aanleiding was voor een onderzoek naar de klacht van verzoekster, wendde verzoekster zich bij brief van 5 februari 2004 opnieuw tot de Nationale ombudsman met het verzoek een onderzoek in te stellen naar haar klacht over het arrondissementsparket te Rotterdam. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld. Beide klachten van verzoekster werden vanaf dat moment gezamenlijk behandeld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond (de burgemeester van Rotterdam) en de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder, de minister en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Het College van procureurs-generaal deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen. De reactie van verzoekster gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. In de nacht van 28 op 29 december 2001 ging de vriend van verzoekster, A., stappen met een viertal vrienden, waaronder K. De volgende ochtend bleef A. bij K. slapen. Toen verzoekster rond tien over vijf in de middag van 29 december 2001 met haar vriendin Sa. naar het huis van K. ging, trof zij haar vriend dood aan op de bank.

2. Nadat verzoekster haar vriend zo had aangetroffen, paste zij mond op mond beademing bij hem toe. Haar vriendin belde het alarmnummer 112. De politie en de ambulance arriveerden ongeveer gelijktijdig. Uit de mutatie die de politie heeft opgemaakt op 29 december 2001, blijkt dat de politie diverse personen aantrof in de woning van K. De politie heeft vervolgens de aanwezigen afgezonderd in de hal en de woonkamer veilig gesteld op sporen. Ongeveer acht personen gingen naar het bureau voor het afleggen van een verklaring.

Voorts staat in het proces-verbaal - voor zover voor het onderzoek van belang - het volgende genoemd:

"...Officier van justitie gaf aan de hand van de verklaring en informatie het stoffelijk overschot vrij. A. was overleden na overmatig gebruik van alcohol houdende drank in combinatie met verdovende middelen.

Later op de avond met de ouders, zijn zus en haar man en de vriendin van de overledene confrontatie op de S-weg te H. Ouders in kennis gesteld waaraan hun zoon is overleden. Alle betrokkenen verwezen voor eventuele vragen met rapportage en de hulp van slachtofferhulp.

Recherche draagt zorg voor afhandeling..."

3. Uit het proces-verbaal van verhoor van E. dat politieambtenaar M. op 29 december 2001 heeft opgemaakt, blijkt dat E. in de nacht van 28 op 29 december 2001 samen met K., A., Br. en Ja. is gaan stappen. Ze deden dit wel vaker. Van 1 tot 4 uur zijn ze in een discotheek gebleven. K. en A. wilden toen nog ergens anders heengaan, maar E., Br. en Ja. hadden daar geen zin in en zijn naar huis gegaan. Voorts verklaarde E. - voor zover voor het onderzoek van belang - het volgende:

"...U vraagt mij of ik gezien heb of A. verdovende middelen heeft gebruikt in de discotheek. Ik heb dat niet gezien. Ik heb A. alleen bier zien drinken. In mijn ogen was hij nauwelijks aangeschoten toen wij de discotheek hebben verlaten.

Ik ben wel op de hoogte van het feit dat A. af en toe een blowtje rookt, pillen slikt en cocaïne snuift. Het slikken van pillen en het gebruiken van cocaïne gebeurt vaak in het weekend. Het kan zijn dat A. verdovende middelen heeft gebruikt in de discotheek. Voor de rest was er niets bijzonders gebeurd in de discotheek.

Ik kende A. in ieder geval een jaar of acht. Ik weet niet of A. ziek was of medicijnen gebruikte. Hij heeft mij dat in ieder geval nooit verteld..."

4. Uit het proces-verbaal dat politieambtenaar S. op 29 december 2001 heeft opgemaakt, blijkt dat R. - voor zover voor het onderzoek van belang - de volgende verklaring heeft afgelegd:

"...Op zaterdag 29 december 2001, omstreeks 16.50 uur, ging ik naar (de woning van K.; N.o.). (...)

Op dat moment zag ik dat K. en de mij bekende A. lagen te slapen. (...)

Ik begreep dat Ko. kort voor mijn komst koffie had ingeschonken voor zijn vader K. Hij had een kopje koffie op tafel nabij K. gezet. Ik liep naar K. toe en tikte hem zachtjes aan en zei dat zijn koffie koud werd. Ik zag dat hij wakker werd en iets rechterop ging zitten. Ik vroeg K. onder meer hoe laat zij thuis waren gekomen. Ik wist dat K., A., E. en Br., van wie ik verder niets weet, de avond daarvoor uit waren geweest. Ik meen L. te Z.

Ik weet dat zij op dat soort avonden wel eens 'een pilletje slikken'. Ik kan u niet vertellen of zij dat die avond ook hebben gedaan. K. antwoordde dat zij die dag, omstreeks 12.00 uur thuis waren gekomen. Ik zag dat K. zijn koffie dronk en een shagje rookte.

(...)

Op het moment dat ik binnenkwam en later met K. sprak is mij niets vreemds opgevallen. K. gedroeg zich zoals ik dat gewoon ben. Ik rook geen alcohol of zoiets. Ik had niet de indruk dat K. dronken was. Voor zover ik weet was A. gezond. Het was een sportman.

Ik denk te weten dat hij vaak ging trainen op de sportschool. Hij deed aan bodybuilding.

Ik kende A. sinds een half jaar..."

5. Uit het proces-verbaal dat politieambtenaar O. op 29 december 2001 heeft opgemaakt, blijkt dat Sa. - voor zover voor het onderzoek van belang - de volgende verklaring heeft afgelegd:

"...Ik zag dat J. (= verzoekster; N.o.) naar A. toe liep en hem een zoen gaf. J. zei 'hij is koud, volgens mij is hij dood.' Ik hoorde haar nog zeggen 'je gelooft het niet maar hij is koud'. Ik ben er toen ook naartoe gelopen en heb de pols gevoeld, maar ik voelde niets. Ik zag dat zijn oor blauw was en zijn lippen ook. Ik dacht dat hij dood was. K. hoorde ik

zeggen van 'laat die jongen slapen en met rust, want hij is uit geweest en laat hem slapen'. Iedereen raakte in paniek, maar ik heb toen ongeveer vijf minuten later zelf gebeld naar 112. In de kamer waren toen wij binnenkwamen alleen R., K. en A. daar aanwezig. (...)

Ik ken A. ongeveer anderhalf jaar. Ik ken hem omdat hij verkering heeft met mijn beste vriendin J. Ik weet dat A. soms een pilletje slikt of hij snuift wel eens. Ik weet ook dat hij dan ook nog drinkt als hij gebruikt heeft. Hij zou juist nog een keer stappen en volgend jaar alles laten staan en voor J. gaan.

Ik ben vanmiddag, zaterdag 29 december 2001, omstreeks 15.00 uur nog gebeld op mijn mobiel door Koo. (dochter van K.; N.o.) Die vertelde mij dat A. op de bank lag en dat hij erg wit zag. Ze zei zelfs dat hij er eng wit uitzag. Ze belde mij omdat ik haar een sms-je had gestuurd om te weten hoe het was..."

6. Uit het proces-verbaal dat politieambtenaar Gq op 29 december 2001 heeft opgemaakt, blijkt dat K. onder meer - voor zover voor het onderzoek van belang - de volgende verklaring heeft afgelegd:

"Op zaterdag 29 december 2001, omstreeks 00:30 uur, ben ik met vier vrienden en twee auto's op stap gegaan. We zijn naar een discotheek genaamd L. in Z. gereden. Die vier vrienden betreffen: A., Br., E. en Ja. Van die laatste drie weet ik de achternamen niet. Ik weet tevens niet waar de jongens wonen, maar ik ken ze al zo'n tien jaar. In de discotheek aangekomen zag ik dat A. een halve gram cocaïne opsnoof. Dit deed hij niet in één keer, maar in een paar keer. Ik weet dat A. dit in voornoemde discotheek heeft gekocht. Verder heb ik gezien dat A. een pilletje kocht van een mij onbekend persoon. Dit betrof een pil genaamd: Rolls Royce. U vraagt mij hoe ik dit weet. Dit komt omdat A. mij de pil heeft laten zien. Verder heb ik gezien dat A. veel bier heeft gedronken. Zaterdag 29 december 2001, zijn A. en ik omstreeks 4:00 uur naar Ro. gereden. Wij zijn eerst naar een zaak genaamd Rol. (...) gegaan. A. heeft daarbinnen meerdere biertjes en twee wodka met Red Bull gedronken. Zaterdag 29 december 2001, omstreeks 9:00 uur ging de Rol. dicht. Hierop zijn wij samen naar een zogenaamde ochtendzaak gereden, genaamd: C. In deze zaak kregen A. en ik van een wildvreemde, beiden een glas champagne. Ik heb deze niet opgedronken, maar A. wel. Ik merkte dat A. na enige tijd wat wit werd en A. vertelde mij dat hij zich niet zo lekker voelde en ik zag dat A. behoorlijk zweette. Wij zijn op zaterdag 29 december 2001, omstreeks 11.30 uur naar H. gereden, waar wij omstreeks 12:15 uur aankwamen. A. zou bij mij even op de bank blijven slapen en dit gebeurde ook. Ik hoorde dat A. een beetje vreemd en hard snurkte. Dit geluid hoorde ik tot omstreeks 16:00 uur. Ik heb verder niet meer met hem gesproken. Omstreeks 16:15 uur heb ik A. wakker gemaakt en we hebben samen een shagje gedraaid. Nadat A. twee trekjes van zijn shagje had genomen gooide hij deze op de grond. Ik hoorde A. zeggen dat hij zich niet lekker voelde en dat hij weer even verder ging slapen. Enige tijd later kwam de vriendin van A. (...) Ze riep tegen mij dat A. helemaal koud was. Ik zag dat ze helemaal in paniek raakte en ik hoorde dat het alarmnummer van 112 werd gebeld. Later hoorde ik van de politie dat A. was overleden. Ik

kan dit nu nog niet begrijpen. Ik heb niet gemerkt dat A. stopte met ademen en ik ben de hele tijd bij hem geweest."

7. Uit het proces-verbaal dat politieambtenaar O. op 29 december 2001 heeft opgemaakt, blijkt dat Koo. (dochter van K.) onder meer - voor zover voor het onderzoek van belang - de volgende verklaring heeft afgelegd:

"Ik heb de hele nacht geslapen boven met mijn vriend en ben vandaag zaterdag 29 december 2001, omstreeks 13.00 uur wakker geworden. Ik ben na een half uur naar beneden gegaan. Ik zag toen dat mijn vader en A. op de bank lagen te slapen. A. lag met zijn hand op zijn hoofd. Ik hoorde nog hem duidelijk ademhalen. Ik hoorde wel een piepend geluidje af en toe van de ademhaling van A. (...) Ik kwam omstreeks 17.50 uur thuis en zag de politie en ambulance staan voor mijn huis. Ik hoorde toen wat er gebeurd was. Ik ken A. al ongeveer twee jaar. Ik weet dat A. wel eens verdovende middelen gebruikt. Ik weet dat hij wel eens pillen slikt, cocaïne en hasj gebruikt. Ik weet niet of hij dat gisteren gebruikt had. Ik heb hem wel een biertje zien drinken gisteren voor ze weggingen naar Z."

8. Uit het proces-verbaal dat politieambtenaar O. op 29 december 2001 heeft opgemaakt, blijkt dat Ko. (zoon van K.) onder meer - voor zover voor het onderzoek van belang - de volgende verklaring heeft afgelegd:

"Ik kwam vanmiddag zaterdag 29 december 2001, omstreeks 13.30 uur uit mijn bed. Ik ben toen naar beneden gegaan en ik zag dat mijn vader en A. samen op de bank in de woonkamer lagen te slapen. Ik hoorde van A. nog een vaag geluid van zijn ademhaling. Dat geluid was soms wat piepend. (...) Deed mijn jas uit en maakte mijn vader een beetje wakker. Ik vroeg aan hem of hij koffie wilde. Hij wilde dat en ik ging het zetten. Even later kwam mijn neef genaamd R. ook bij mij thuis. Ik heb mijn vader koffie gegeven. Even later nog een bakje koffie. We hebben toen samen geroepen aan A. om hem wakker te krijgen. Hij gaf geen teken van leven. Volgens ons bleef hij nog slapen dachten we. Wij hebben toen wat TV gekeken. Ongeveer een half uurtje later, dit zou geweest zijn omstreeks 17.30 uur, kwamen J. en Sa. J. is de vriendin van Sa. J. is de vriendin van A. Tegen J. hebben we toen gezegd of zij A. wakker kon maken. J. probeerde hem wakker te maken door aan hem te schudden en bij zijn oor te roepen (...). J. werd toen bang en ging huilen omdat ze dacht dat hij dood was. E. kwam ook nog binnen en probeerde ook nog om A. wakker te maken. Dit lukte ook niet. Sa. heeft toen 112 gebeld. Ik heb nog van mijn vader vernomen dat hij een uurtje voor die tijd nog een shagje heeft gerookt, maar dat hij nog even ging slapen. Meer weet ik u niet te verklaren. Ik weet niet of A. verdovende middelen gebruikt of gebruikt had."

9. Uit het proces-verbaal dat politieambtenaar Gq op 29 december 2001 heeft opgemaakt, blijkt dat verzoekster onder meer - voor zover voor het onderzoek van belang - de volgende verklaring heeft afgelegd:

"Toen ik daar omstreeks 17.15 uur aankwam, zag ik dat A. op de bank lag. Ik dacht dat A. lag te slapen en probeerde hem te wekken. Toen ik A. een zoen gaf, voelde ik dat hij helemaal koud aanvoelde. Hierop heb ik geprobeerd om hem wakker te schudden. Dit lukte niet. Ik voelde in zijn nek en merkte dat hij geen polsslag meer had. Ik ben vervolgens gelijk begonnen met reanimeren en beademen. Ik riep tegen K. dat A. dood was en dat hij 112 moest bellen. Ik hoorde K. nog zeggen: 'Doe niet zo gek joh, hij ligt gewoon diep te slapen'. Hierop schreeuwde ik tegen K. dat hij moest bellen en dit gebeurde ook. Een kwartier later kwam de ambulance en de politie, waarvan ik enkele ogenblikken later hoorde dat A. was overleden. U vraagt mij of A. ziek was. Volgens mij is dit niet het geval. U vraagt mij of A. wel eens verdovende middelen gebruikte. Dit is inderdaad zo. A. gebruikte wel eens cocaïne en ik weet toevallig dat hij dit gisteren ook gebruikt heeft. Ik moet u erbij vertellen dat A. niet in grote mate cocaïne gebruikte. Het was meer af en toe en dan ook niet zo veel. A. slikte ook wel eens XTC-pillen. U vraagt mij of hij deze kort geleden nog op heeft. Dit weet ik niet. Ik weet wel dat A. afgelopen nacht is gaan stappen met K. en R. en dat ze onder andere in discotheek L. in Z. zijn geweest. Ik hoorde dat A. erg dronken is geweest, maar ik weet niet of hij ook drugs heeft gebruikt."

10. Uit het proces-verbaal onnatuurlijke dood dat op 30 december 2001 door politieambtenaar S. is opgemaakt, blijkt onder meer - voor zover voor het onderzoek van belang - het volgende:

"Korte samenvatting van het gebeurde

Overledene werd aangetroffen, liggend op de bank in de woonkamer van (de woning van K.; N.o.).

Overledene was samen met zijn vriend K., (...) op 29 december 2001, omstreeks 00:30 uur uitgegaan en had diverse horecagelegenheden bezocht. Daarbij had overledene grote hoeveelheden alcoholhoudende drank genuttigd, alsmede verdovende middelen (0,5 gram cocaïne en 1 XTC-pil).

Die dag, omstreeks 12.15 uur, kwamen beiden thuis en gingen op de bank slapen. Die dag, omstreeks 16.15 uur heeft K. nog samen met overledene een shagje gerookt, waarbij overledene aangaf zich niet lekker te voelen om vervolgens weer op de bank in slaap te vallen. Uit deze slaap is hij niet ontwaakt.

Uit het ingestelde onderzoek is niet van misdrijf gebleken.

(...)

Doodschouw

Op 29/12/2001 te 21.00 uur werd de doodschouw verricht door gemeentelijke lijkschouwer We., politiearts.

Uiterlijke verwondingen

Geen.

(...)

Vrijgeven stoffelijk overschot

Op 29/12/2001 is het stoffelijk overschot vrijgegeven door de officier van justitie Mi. te R. ten behoeve van de nabestaanden."

11. Politiearts We. heeft op 31 december 2001 een verslag opgemaakt als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de lijkbezorging (zie Achtergrond, onder 2.). Uit dit verslag blijkt dat A. dood is aangetroffen in de woning van K. op 29 december 2001 om 16.00 uur. We. verklaart dat hij het lijk van A. heeft geschouwd en hij verklaart er niet van overtuigd te zijn dat "de dood tengevolge van een natuurlijke oorzaak is ingetreden". In verband met dit laatste heeft We. de in artikel 14 van de Wet op de lijkbezorging bedoelde ambtenaar van de burgerlijke stand gewaarschuwd (zie Achtergrond, onder 2.).

Onder het kopje 'Bijzonderheden' schrijft We.:

"...Werd om 17.00 uur levenloos aangetroffen op de bank. Was daar circa 12.00 uur op gaan slapen na een avondje stappen. Mogelijk c.q. pillen gebruikt. Geen tekenen van uitwendig geweld. Doodsoorzaak vermoedelijk een hersenbloeding al dan niet ten gevolge van gebruik toxische stoffen (alcohol c.q. drugs). Niet overtuigd een natuurlijk overlijden..."

12. In de brief van verzoekster die de Nationale ombudsman op 12 maart 2003 ontving, schrijft verzoekster onder meer dat A. meerdere malen in de dagen voor zijn dood ruzie had gehad met K. K. bedreigde hem ook regelmatig. K. heeft een keer tegen verzoekster en A. gezegd dat hij weet hoe hij iemand kan vermoorden met behulp van het toedienen van medicijnen. Tevens heeft K. aan verzoekster verteld hoe hij iemand heeft vermoord met een hakbijl.

Verzoekster schrijft dat A. uit is gegaan in de nacht van 28 op 29 december 2001 en dat hij volgens getuigen gedronken had, een XTC-pil van K. had geslikt en cocaïne had gesnoven. Toen verzoekster haar vriend op 29 december rond 8 uur 's morgens aan de telefoon had, klonk hij helder. Toen ze A. om één uur 's middags belde, kreeg ze K. aan de lijn die vertelde dat hij A. champagne had gevoerd en dat A. met hem mee naar huis ging. Van kwart voor twee tot halfvijf is A. die middag alleen geweest met K. Nadat verzoekster had ontdekt dat A. dood was, reageerde K. volgens haar niet. Hij keek boos naar haar en toonde geen emotie. Toen ze werd verhoord door de politie, verkeerde ze in shock, zodat ze niet heeft verteld over de bedreigingen van K. en de ruzies van K. en A. Wanneer de politie had doorgevraagd, had ze hierover wel verteld, aldus verzoekster.

Voorts geeft ze aan dat ze het er niet mee eens is dat er geen sectie is verricht op het lichaam van A. Ook is ze het er niet mee eens dat er geen bloed is afgenomen bij A. Ze schrijft dat de ouders van A. wilden dat er sectie op het lichaam van hun zoon werd verricht, maar dat dit hen werd afgeraden, omdat het te duur zou zijn.

Volgens verzoekster was de politie niet eenduidig over de doodsoorzaak van A. Nadat A. dood was aangetroffen, heeft de politie wel de woonkamer van K. doorzocht, maar heeft geen enkel spoor van drugs gevonden. Verzoekster snapt dit niet, omdat K. volgens haar dealer was, verslaafd was aan allerlei soorten drugs en hij anabolen spoot. Ze schrijft dat het erop leek of K. alles had opgeruimd.

Volgens verzoekster gebruikten zij en haar vriend wel eens drugs, maar waren ze niet verslaafd.

13.1. Het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond heeft op 8 mei 2003 een brief van verzoekster ontvangen waarin zij onder meer - voor zover voor het onderzoek van belang - het volgende schrijft:

"Hierbij verzoek ik u vriendelijk doch dringend om een nieuw onderzoek te doen naar het overlijden van A. (3-2-1980/29-12-2002) (2002 dient te zijn 2001; N.o.)

Naar mijn mening en die van een aantal deskundigen, is er destijds een gebrekkig onderzoek verricht, waardoor een aantal belangrijke dingen over het hoofd is gezien. Hieronder beschrijf ik zo direct een aantal punten waar u misschien over na kunt denken.

Het is voor mij als vriendin van A., en voor z'n ouders en familie onmogelijk om voor altijd in onzekerheid te moeten leven. Wij willen gewoon heel graag weten wat er met onze A. is gebeurd.

De volgende punten wil ik onder de aandacht brengen:

- A. is overleden in het huis van K., die momenteel vast zit wegens een brute moord.
- Er waren ruzies en bedreigingen van K.'s kant, maar doordat er slecht verhoord werd, is dit nooit aan het licht gekomen. Toen ik later ermee naar de heer Gr. ging werd dit niet serieus genomen.
- K. heeft verschillende medicijnen en drugs in huis. Dit is bij de 'huiszoeking' nooit boven water gekomen.
- Ik weet meerdere feiten die erop wijzen dat K. deze moord gepland heeft. Er is geen sectie op A. verricht, er werd zelfs geen bloed afgenomen, werd later gezegd. Terwijl destijds een agent buiten het bureau had gezegd dat er bepaalde stoffen in A.'s bloed waren gevonden (meerdere getuigen).

- A. is volgens de overlijdensakte om vier uur overleden. Deskundigen zeggen mij dat dat ook langer geweest kan zijn, gezien A.'s staat van z'n lichaam. K. beweert dat A. om vier uur een sigaret heeft gerookt (hij sliep toch?) en om halfvijf z'n benen heeft opgetrokken. Dit is dus niet mogelijk.
- De politie heeft aan ons verschillende verhalen verteld: hartaanval, in z'n tong gestikt, 'weggeglip', overdosis (eerst niet, toen wel).
- Ik heb een aantal maal bij de heer Ki. aangeklopt om een aantal dingen te melden, maar werd daar ook niet serieus genomen en grof behandeld.
- Waarom niet een grondige huiszoeking? Dit pand stond bekend als drugspand, is gezegd. Wie weet wat u daar allemaal had aangetroffen? Dat had dan toch gelijk een goede vangst kunnen zijn.
- Heb K. aangegeven wegens drugshandel. Mag blijikbaar?
- Waarom hebben A.'s ouders nooit zwart op wit te zien gekregen wat er met hun zoon is gebeurd?
- Zelfs nu er nieuwe ontwikkelingen zijn wordt er nog niets ondernomen. Destijds werd gezegd dat als er aanknopingspunten zouden zijn dat ze er opnieuw naar zouden kijken. (Voorliegen mag dus?)"

13.2. Verzoekster heeft ook bij de politie een brief afgegeven waarin zij vraagt het onderzoek naar de dood van A. opnieuw te openen. Deze brief is echter niet gedateerd.

14.1. Verzoekster stuurde op 28 mei 2003 een brief naar de hoofdofficier van justitie te Rotterdam. In deze brief herhaalt zij hetgeen zij in de brief schreef die de Nationale ombudsman op 12 maart 2003 van haar ontving en in de brief van 8 mei 2003 aan het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond (zie Bevindingen, onder A.12. en A.13.1.). Voorts schrijft ze - voor zover voor het onderzoek van belang - onder meer:

"Mijn vriend overleed onder verdachte omstandigheden. Hij was na een avond stappen in het huis van K. overleden. Deze persoon zit momenteel in hechtenis voor de moord op juwelier Q in Rotterdam op 11-1-2003.

(...)

Toen ik hem (A.; N.o.) om één uur 's middags weer belde, kreeg ik K. aan de telefoon. Hij zei dat A. sliep, maar dat het hem beter leek als A. bij hem thuis zou slapen zodat hij op hem kon letten. Hij wilde per se dat A. bij hem thuis sliep en dat gebeurde ook."

14.2. De hoofdofficier van justitie te Rotterdam reageerde per brief van 20 augustus 2003 onder meer als volgt op de brief van verzoekster:

"In uw brief van 28 mei 2003 vraagt u om een nader onderzoek naar de dood van A.

U noemt een aantal punten die vragen oproepen over de rol van K.

Genoemde K. is inmiddels overleden tijdens zijn voorlopige hechtenis. Om die reden kan een verder onderzoek niet meer aan de orde zijn. Dat daarmee uw twijfels niet kunnen worden opgelost, moet voor u teleurstellend zijn."

15. Op 17 november 2003 stuurde districtsmanager Ba. van het regionale politiekorps Rotterdam de klachtafhandelingsbrief naar verzoekster. In deze brief schrijft Ba. onder meer het volgende:

"In mei schreef u een brief aan de Nationale ombudsman. (...) Verder bleek dat u over deze kwestie ook contacten had gehad en/of correspondentie had gevoerd met het Openbaar Ministerie en de korpsleiding. Het kortsluiten van eerdere contacten en correspondentie nam enige tijd in beslag en dat is dan ook de reden waarom u pas nu een formele reactie van mijn kant onder ogen krijgt.

Uw klacht werd onderzocht door de heer Hx, met wie u op dinsdag 4 november jongstleden een gesprek had. In dit gesprek gaf u verder aan dat u inhoudelijke informatie wilde over de bevindingen van de politiearts met betrekking tot de doodsoorzaak van uw vriend.

(...)

Uit een en ander concludeer ik dat het onderzoek rond het overlijden van uw vriend destijds goed is opgepakt. Er is gericht en kritisch gekeken naar de omstandigheden rond het overlijden en de situatie in de woning. Er werd een zevental getuigen gehoord (waaronder uzelf) en ook werd in de woning een onderzoek verricht door de technische recherche. Er werden gedurende het onderzoek geen aanwijzingen gevonden voor een misdrijf. Het enkele feit dat het overlijden plaatsvond in de woning van een persoon die antecedenten had bij de politie was dan ook geen reden voor verder onderzoek. Overigens wijs ik u erop dat de leiding van het onderzoek en de beslissing om al dan niet een sectie te verrichten uiteindelijk bij de officier van justitie lag. Vanuit diezelfde verantwoordelijkheid moet u zich voor inhoudelijke vragen over het dossier dan ook wenden tot de officier van justitie.

U geeft aan dat u ook in latere instantie met aanvullende relevante informatie bent gekomen die had moeten leiden tot verder onderzoek. Die informatie had echter ook steeds te maken met interpretatie door uzelf en werd niet zodanig geobjectiveerd dat nader onderzoek voor de hand lag.

Uw klacht over de behandeling door hoofdmedewerker Ki. is met hem besproken. Er is een verschil in beleving tussen u en Ki. en voor mij is niet komen vast te staan dat Ki. u onheus

bejegend heeft. Ik wil een oordeel hierover dan ook in het midden laten.

Uw klacht over de verschillende informatie door diverse politiemensen is mijns inziens gegrond. Hoewel niet meer precies is na te gaan met wie u wanneer welk contact heeft gehad, moet dit in zijn algemeenheid beter opgepakt worden. Bij dergelijke gevallen dient vanuit ons korps één persoon met eenduidige informatie het contact te onderhouden met familie en/of direct betrokkenen.

Samenvattend acht ik uw klacht gegrond voor wat betreft de informatievoorziening die wisselend was en verwarrend kon zijn. Op de overige punten acht ik uw klacht ongegrond. Voor wat betreft de bejegening door Ki. blijft het een verschil van beleving tussen u en Ki. en is een finaal oordeel lastig te vellen."

B. Standpunt verzoekster

1. Het standpunt van verzoekster staat samengevat weergegeven onder Klacht.
2. Tevens wordt haar standpunt nader toegelicht in de brief die de Nationale ombudsman op 12 maart 2003 van verzoekster ontving, in de brief die het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond op 8 mei 2003 van haar ontving, in haar ongedateerde brief aan de politie en in haar brief van 28 mei 2003 aan de hoofdofficier van justitie te Rotterdam. (Zie Bevindingen onder A.12., A.13.1., A.13.2., en A.14.1.)
3. Op 14 november 2003 stuurde verzoekster de Nationale ombudsman een brief, waarin zij onder meer refereert aan het gesprek dat zij op 4 november 2003 had met de heer Hx (zie ook Bevindingen onder A.15.). Verzoekster schrijft dat zij aan Hx heeft gevraagd waaraan de politiearts kon zien wat de doodsoorzaak van A. was. Hx antwoordde haar dat het hierbij ging om de gezichtsuitdrukking van A., maar dat hij verder niet wilde zeggen om wat voor symptomen het ging, omdat deze zouden kunnen verschillen met hetgeen verzoekster had gezien.

Verzoekster heeft deze vraag voorts aan haar huisarts en aan de drugsinfolijn gesteld. Volgens beiden kun je niet aan de buitenkant waarnemen of iemand is overleden aan drugs. Volgens de drugslijn overlijden mensen aan XTC meestal op de dansvloer, door oververhitting of door een verkeerde pil. Volgens verzoekster is het dus onwaarschijnlijk dat A. ruim twaalf uur na het slikken van XTC hieraan is overleden.

Vervolgens schrijft verzoekster dat nog steeds niet duidelijk is waaraan A. is overleden. Ze had hem om acht uur 's ochtends aan de telefoon, hij klonk toen helder. Later stuurde hij haar een sms-berichtje. Bovendien had A. niet voldoende geld meegenomen om veel te drinken.

Volgens verzoekster zou A. ook geen drank of iets dergelijks van K. aannemen, omdat ze ruzie hadden. K. wilde voor de door hem bewezen diensten criminele wederdiensten van

A., maar A. wilde dit niet.

Verzoekster geeft voorts aan dat K. de enige was die de hele nacht bij A. was en is hij dus de enige die er wat over kan zeggen.

Verzoekster schrijft ten slotte dat Hx niet op haar meldingen en aangiftes is ingegaan, omdat zij te emotioneel betrokken is en misschien alleen op wraak uit zou zijn. De politie heeft volgens haar verwarring veroorzaakt.

C. Standpunt beheerder van het regionale Politiekorps Rotterdam-Rijnmond

Per brief van 20 april 2004 reageerde de korpsbeheerder onder meer als volgt op de klacht van verzoekster:

"De vriend van verzoekster overleed in de namiddag van 29 december 2001 in de woning van een kennis na een avond stappen. Naar aanleiding van de niet natuurlijke dood is een onderzoek ingesteld door de politie te H. Uit het rapport van het hoofd Opsporing van het district De Eilanden leid ik af dat er gericht en kritisch is gekeken naar de omstandigheden rond het overlijden en de situatie in de woning. Er is een zevental getuigen gehoord. Tevens is in de woning een onderzoek verricht door de afdeling FTO (Forensisch Technisch Onderzoek; N.o.) en is de politiearts ter plaatse geweest.

Naar aanleiding van het politieonderzoek waren zowel de leider van het onderzoek als de dienstdoende politiearts overtuigd van het feit dat er geen sprake was van een misdrijf. Op basis van de verzamelde informatie heeft de officier van justitie besloten geen verder onderzoek in te stellen.

Verzoekster heeft in de periode rond en na het incident contact gehad en gezocht met diverse politiemensen. Uit het dossier blijkt dat verzoekster in ieder geval in februari 2002 een gesprek heeft gehad met de agent van politie die als eerste ter plaatse was.

Vervolgens heeft zij in juni 2003 (de N.o. gaat ervan uit dat het om juni 2002 gaat, vanwege het in G.3. genoemde; N.o.) een tweetal gesprekken gevoerd met een bij het onderzoek betrokken rechercheur. Bij deze gelegenheden nam verzoekster aantekeningen mee aan de hand waarvan de gesprekken werden gevoerd. Het is mogelijk dat verzoekster bij die gelegenheid ook brieven heeft afgeleverd aan het bureau. Ik heb daarover geen informatie.

Voor zover ik heb kunnen nagaan is eerst op 8 mei 2003 door het korps een, overigens ongedateerde, brief van verzoekster (zie hiervoor Bevindingen onder A.13.2.; N.o.) geregistreerd aan de korpschef, waarin verzoekster vraagt om een heropening van het onderzoek naar de dood van haar vriend. (...)

Naar aanleiding van dit schrijven is door een medewerkster van de afdeling Beleids- en Bestuurszaken nadere informatie ingewonnen ten aanzien van het politieonderzoek. Ook is in overleg met het Openbaar Ministerie gekeken naar de door verzoekster genoemde aanvullende informatie. Deze medewerkster heeft hierover in juli 2003 een aantal malen telefonisch contact gehad met verzoekster.

Deze nieuwe feiten vormden echter geen aanleiding om te vermoeden dat er sprake zou zijn van een strafbaar feit. Het feit dat de door verzoekster genoemde verdachte inmiddels was komen te overlijden was daarbij niet leidend, maar wel van belang. Middels een brief, d.d. 20 augustus 2003 (zie Bevindingen, onder A.14.2.; N.o.), is verzoekster door de hoofdofficier van justitie in kennis gesteld van het feit dat er geen heropening van het onderzoek zou plaatsvinden.

Aangezien de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het politieonderzoek ligt bij het Openbaar Ministerie, is er voor gekozen om niet nogmaals een brief namens de leiding van het regiokorps aan verzoekster te sturen.

(...)

Ten aanzien van het eerste onderdeel van de klacht - onvoldoende informatie en onvoldoende onderzoek - bericht ik u als volgt.

Zowel vlak na het incident als in de periode daarna heeft verzoekster gesprekken gevoerd met medewerkers van het korps, zowel in het kader van het getuigenverhoor als op haar eigen initiatief. Verzoekster is op verschillende momenten in de gelegenheid gesteld haar zorgen te uiten en is daarbij door verschillende medewerkers van het korps te woord gestaan.

Zij kreeg van diverse politiemensen verschillende informatie over de mogelijke doodsoorzaak. Met de chef van het district De Eilanden ben ik het eens dat dit een ongewenste situatie is. Ik ben van mening dat het de voorkeur verdient dat er vanuit het korps op eenduidige wijze wordt gecommuniceerd. Ik betreur het dan ook dat de uiteenlopende verklaringen over de doodsoorzaak door politiemensen bij verzoekster over zijn gekomen als tegenstrijdigheden.

Ik ben echter niet van mening dat er sprake is van onvoldoende informatie aan verzoekster, er is eerder sprake van te veel, niet eenduidige, informatie. Ik acht dit onderdeel van de klacht ongegrond voor wat betreft de informatieverstrekking aan verzoekster. Voor zover het gaat om het politieonderzoek verwijs ik u naar de betreffende officier van justitie.

Ten aanzien van het tweede onderdeel van de klacht - reactie op klachtbrieven - kan ik u het navolgende mededelen.

Eerst op 28 mei 2003 is een klachtbrief ontvangen van verzoekster door uw tussenkomst. Daarbij wordt door u aangegeven dat verzoekster nog niet eerder bij het regiokorps een klacht heeft ingediend.

Later, in een schrijven gedateerd 8 oktober 2003 aan een medewerkster van uw organisatie, wordt door verzoekster een afschrift gevoegd van een klachtbrief die persoonlijk zou zijn afgegeven aan het politiebureau H. Helaas is dit afschrift ongedateerd. Ik ga ervan uit dat de datum waarop deze brief aan het bureau zou kunnen zijn afgegeven ergens ligt tussen mei en oktober 2003. Ik heb daarover niets kunnen vastleggen. Feit is wel dat er in die periode reeds contact met verzoekster is (geweest; N.o.) aangaande heropening van het onderzoek naar de dood van haar vriend. Ik moet vaststellen dat ik achteraf niet volledig kan reconstrueren hoe de communicatie in de richting van verzoekster is gelopen en ik heb, zoals gezegd, geen compleet zicht op de routing van de brieven van verzoekster in de organisatie. Ik wil mij dan ook onthouden van een oordeel.

Wel acht ik het op zijn plaats in de richting van verzoekster te benadrukken dat de informatieverstrekking aan haar op onderdelen niet zorgvuldig is geweest en dat de behandeling van de klacht als stroperig kan worden aangemerkt. Het spijt mij dat verzoekster om die reden in onzekerheid heeft verkeerd."

D. Reactie verzoekster

Verzoekster reageerde per brief, welke op 25 mei 2004 door de Nationale ombudsman is ontvangen, onder meer als volgt op de reactie van de korpsbeheerder:

"De getuigenverklaringen geven ons in elk geval een beeld van hoe de politie is gaan denken.

Toch vinden wij nog steeds dat de politie de verklaringen niet goed heeft bekeken. Als je ze naast elkaar legt, valt het een en ander niet te rijmen.

Voorals K.'s verklaring klopt op een aantal punten niet. Hij liegt over het feit dat hij die drugs aan A. had verkocht. Was ook wel heel toevallig dat hij wist dat het een halve (!) gram cocaïne en een XTC-pil 'Rolls Royce' was. Dat noemen ze toch daderkennis. Zeker met K.'s verleden had de politie daar beter over na moeten denken. Al zou er geen sprake zijn van moord, dan zeker dood door schuld. Of mag je drugs dealen in H.? Of misschien waren het wel hele slechte drugs. Dan is het de taak van de politie om erachter te komen waar die drugs gekocht werden voordat er meer doden door vallen.

(...)

Verder willen de heer en mevrouw B. (de ouders van A.; N.o.) weten waarom (...) zij altijd van de politie te horen kregen dat het een natuurlijke dood was. Daarvan waren zij overtuigd en nu, na tweeënehalf jaar, lezen ze in het dossier dat het een onnatuurlijke

dood is.

De politie had hen verteld dat er bij een natuurlijke dood nooit bloed wordt afgenomen en dat dat dus om die reden ook niet gebeurd is.

De verklaringen dat A. wel eens drugs gebruikte, bewijst niet dat dat ook die avond zo was.

(...)

Dat er geen uiterlijke kenmerken van een misdrijf zijn, hoeft niet te betekenen dat het ook echt geen misdrijf is.

Gifmoorden worden in ons land nogal eens over het hoofd gezien. K. had de middelen en de kennis, de tijd én gelegenheid om alles te verbergen en op te ruimen.

(...)

De spijtbetuiging richting mij in de laatste brief van de korpsbeheerder over de foutieve informatie is door mij redelijk geaccepteerd.

(...)

Wij blijven erbij dat dit onderzoek niet volledig is geweest, hetgeen de uitkomst verkeerd beïnvloed heeft."

E. Reactie minister van justitie

1. Per brief van 9 juli 2004 deelde de minister zijn standpunt op de klacht mee:

"Ten aanzien van het klachtonderdeel, dat er onvoldoende onderzoek is gedaan naar de dood van de vriend van verzoekster, merk ik het volgende op.

Uit informatie van het arrondissementsparket Rotterdam is gebleken dat de vriend van verzoekster, A., op 29 december 2001 dood is aangetroffen in het huis van de heer K. In het kader van het onderzoek door de regiopolitie Rotterdam-Rijnmond heeft de lijkschouwer van de gemeente Rotterdam, de heer We., het stoffelijk overschot van de heer A. geschouwd. In zijn verslag als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de Lijkbezorging (zie Bevindingen onder A.11.; N.o.) van 31 december 2001 heeft de heer We. verklaard er niet van overtuigd te zijn dat de dood tengevolge van een natuurlijke oorzaak is ingetreden. De heer We. heeft daarbij opgemerkt dat er geen tekenen waren van uitwendig geweld en dat de doodsoorzaak vermoedelijk was gelegen in een hersenbloeding al dan niet ten gevolge van het gebruik van toxische stoffen (alcohol c.q. drugs). Uit een kort verslag van de politie kan worden opgemaakt dat de heer We. in zijn mondelinge toelichting na zijn schouw heeft opgemerkt dat door overmatig drankgebruik, eventueel in samenhang met (het gebruik van) verdovende middelen de ademhaling ernstig wordt verstoord en dat

spierverslapping optreedt. Hierdoor zou de dood zijn ingetreden door verstikking. Uit dit korte verslag blijkt voorts dat er door de politie betrokkenen zijn gehoord, die de bevindingen van de lijkschouwer bevestigden. Uit die verklaringen bleken ook geen aanwijzingen voor enig strafbaar feit.

Ik acht het begrijpelijk dat de officier van justitie op grond van het bovenstaande geen aanleiding heeft gezien een strafrechtelijk onderzoek te gelasten naar de dood van de heer A.

Ik merk hierbij op dat het feit, dat de schouwarts blijkens zijn verslag niet overtuigd is van natuurlijk overlijden, bepaald niet impliceert dat van een misdrijf of een verdenking ter zake sprake is. Ook een eenzijdig dodelijk verkeersongeval, een suïcide of een dodelijke val van de trap zal leiden tot het niet afgeven van de verklaring van overlijden ten gevolge van een natuurlijke oorzaak. Het is aan de officier van justitie om te bepalen of strafrechtelijk onderzoek moet worden ingesteld en om, al dan niet voorafgaand aan een beslissing om zo'n onderzoek in te stellen, sectie te gelasten. De officier van justitie dient zich daarbij niet te laten leiden door de vraag of de doodsoorzaak duidelijk is, maar of er aanwijzingen zijn dat er een misdrijf is gepleegd. Die aanwijzingen waren er in dit geval niet. Er waren geen aanwijzingen van ruzie en geen aanwijzingen van uitwendig geweld, zodat zelfs wanneer bij bloedonderzoek een overdosis van enige stof zou zijn vastgesteld (daargelaten nog dat van de meeste dodelijke stoffen meestal slechts de aanwezigheid kan worden vastgesteld en niet een overdosis) er nog steeds geen aanwijzingen zouden zijn geweest van onvrijwillige toediening.

De klacht dat onvoldoende onderzoek is gedaan naar de dood van de vriend van verzoekster, acht ik gelet op het vorenstaande niet gegrond.

Ter zake van de klacht, dat het arrondissementsparket te Rotterdam verzoekster onvoldoende informatie heeft verstrekt over de dood van haar vriend, merk ik het volgende op.

In deze zaak is geen sprake geweest van een strafzaak met bijbehorend strafdossier. Wel is door de gemeentelijk lijkschouwer aan de officier van justitie een verslag, als bedoeld in artikel 10, eerste lid van de Wet op de lijkbezorging, uitgebracht.

Bij een geval van een onnatuurlijke dood, zonder dat sprake is van een strafzaak, valt een aantal actoren te onderscheiden, die een rol kunnen vervullen bij de informatievoorziening aan eventuele nabestaanden. Zo is er ten aanzien van het informeren van nabestaanden een belangrijke rol weggelegd voor de politie, vanuit de algemene taakstelling in artikel 2 van de Politiewet 1993. Ter illustratie moge het beeld dienen, dat politieambtenaren na een geval van een onnatuurlijke dood - zoals een eenzijdig dodelijk auto-ongeluk - het slechte nieuws overbrengen bij de nabestaanden. De politie kan nabestaanden dan desgewenst nader informeren over de omstandigheden met betrekking tot de onnatuurlijke dood.

De taak en het vermogen van de politie om nabestaanden (op detailniveau) nader te informeren is evenwel begrensd. Indien vragen van nabestaanden voornamelijk betrekking hebben op het medisch-technische vlak, ligt het voor de hand dat de beantwoording daarvan niet (alleen) geschiedt door de politie maar door de gemeentelijke lijkschouwer, die over de daarvoor benodigde expertise beschikt.

Indien het zwaartepunt van de wens om informatie van nabestaanden ligt bij de vraag of en zo ja waarom er geen sprake is van een strafbaar feit en bijbehorend strafrechtelijk onderzoek, dan ligt het gezien de taak van de officier van justitie in de Wet op de lijkbezorging in de rede dat de officier van justitie de beantwoording op zich neemt.

De officier van justitie dient immers in een geval van een melding van een onnatuurlijke dood te beoordelen, of er een strafrechtelijk onderzoek moet worden ingesteld en of in verband daarmee het noodzakelijk is om te beschikken over het stoffelijk overschot.

De taak en het vermogen van de officier van justitie om nabestaanden van informatie te voorzien kent op haar beurt ook zijn begrenzings. Zo is de rol van de officier van justitie beperkt tot de strafrechtelijke kant van de zaak.

Deze rol van de officier van justitie ten aanzien van het informeren van nabestaanden over de (niet-)strafrechtelijke kant van de zaak, is in dit geval naar het oordeel van het College door het arrondissementsparket te Rotterdam onvoldoende onderkend.

De vragen en opmerkingen van verzoekster spitsten zich toe op het in haar ogen ten onrechte niet of onjuist verrichten van strafrechtelijk onderzoek. De politie heeft deze vragen en twijfels van verzoekster niet kunnen wegnemen, zodat het voor de hand had gelegen indien het arrondissementsparket te Rotterdam daaromtrent verzoekster uitvoeriger had geïnformeerd dan nu het geval is geweest. De klacht acht ik op dit onderdeel dan ook gegrond.

Met deze reactie op de door u in behandeling genomen klachten meen ik, dat verzoekster alsnog een nadere toelichting heeft verkregen over de gang van zaken en de beslissing van de officier van justitie. Aldus wordt in zoverre tegemoetgekomen aan de strekking van de gegronde klacht van verzoekster."

2. Bij de reactie van de minister is een kopie van de brief van 5 april 2004 van de hoofdofficier van justitie gevoegd. De hoofdofficier van justitie schrijft onder meer:

"De door J. genoemde A. is op 29 december 2001 in bijzijn van zijn vriend K. overleden. Uit het destijds door de politie van district 11 van de regiopolitie Rotterdam-Rijnmond verrichte onderzoek is gebleken, dat eventuele indicaties of aanwijzingen die konden leiden tot aanhouding van een verdachte in de zaak, niet aanwezig waren. Voorts zijn er in deze zaak geen opsporingsindicaties aanwezig, die op grond daarvan een nader of verder onderzoek noodzakelijk doen zijn. Van een strafrechtelijk onderzoek is dan ook geen

sprake."

3. Tevens is bij de reactie van de minister een kopie van het verslag gevoegd van betrokken ambtenaar Sp. van 12 februari 2003. In dit verslag zijn samenvattingen van de verklaringen van de diverse getuigen opgenomen. Voorts schrijft Sp. onder meer:

"Politiearts We. gaf in zijn mondelinge toelichting aan

dat door overmatig drankgebruik eventueel in samenhang met verdovende middelen de ademhaling ernstig wordt verstoord en dat spierverslapping optreedt. Hierdoor zou de dood zijn ingetreden door verstikking.

werd geen uitwendig letsel geconstateerd.

Op grond van vorenstaande overleg gepleegd met de piketofficier van justitie en is uitgegaan van geen misdrijf.

Volledigheidshalve wil ik hierbij vermelden dat het RAG team dat de dood onderzocht inzake het slachtoffer Gl. (...) de zaak A. in verband met de aanhouding en onderzoek contra K., ook nog heeft bekeken en er geen nieuwe feiten of omstandigheden zich hadden voorgedaan inzake A."

F. Nadere reactie verzoekster

Per brief van 10 augustus 2004 reageerde verzoekster onder meer als volgt op het standpunt van de minister:

"Zo waren er zeker aanwijzingen van ruzie tussen K. en A. Die heb ik ook meerdere malen bij de politie onder de aandacht gebracht, zoals ook het dreigement tegen ons door K. dat hij iemand zou gaan vermoorden met medicijnen. De gehele week voor A.'s dood hebben wij meerdere malen ruzie gehad met K.

Er wordt ook gesproken over de getuigenverklaringen die zogenaamd zouden bevestigen wat de lijkschouwer waarnam. De enige die verklaarde dat A. veel alcohol had gedronken en drugs had gebruikt was K. Anderen verklaarden juist dat A. weinig had gedronken. De politie gelooft mij niet als ik zeg dat er ruzie was en dreigementen maar gelooft wel een zeer onbetrouwbaar persoon terwijl hij ook alleen stond in z'n verklaring.

Verder vind ik nog steeds dat de politie had moeten onderzoeken wat voor stoffen er in de pil zaten en waar deze vandaan was gekomen. Het is niet te geloven dat ze niet door hadden dat K. degene was die de drugs had verkocht aan A., aangezien hij precies wist wat voor pil het was en hoeveel gram cocaïne. Heeft de politie zich zo dom opgesteld of was het gewoon desinteresse?

(...)

Er zijn ook aanwijzingen dat K. iets van plan was, aangezien hij z'n vrouw en dochter expres naar de stad had gestuurd zodat het huis van hem alleen was. Normaal gesproken gebeurde dat ook niet. En K. wilde per se dat A. bij hem thuis bleef slapen. Ik geef toe dat dit slechts vage aanwijzingen zijn maar de politie had dit wel serieus moeten nemen gezien K.'s verleden. Een extra ondervraging had geen kwaad gekund.

De officier van justitie is naar mijn mening misleid door het goede vertrouwen van de politie, die weer misleid was door K.

Verder heb ik mijn eigen verklaring die ik destijds (zie Bevindingen, onder A.9.; N.o.) op het bureau heb afgelegd nog eens goed nagelezen. Er zijn woorden verdraaid of anders geformuleerd waardoor een aantal punten niet goed zijn overgekomen. Ik weet dat je altijd de gelegenheid krijgt om de verklaring terug te lezen voordat je hem ondertekent. Daar was ik destijds absoluut niet toe in staat. Ik had niet de kracht om het vreselijke verhaal nogmaals door te lezen. De verklaring van mijn beste vriendin Sa. klopt ook niet. Zij was bij mij toen we A. vonden en verkeerde in dezelfde staat als ik.

In mijn verklaring staat bijvoorbeeld dat ik wist dat A. erg dronken was geweest. Hoe zou ik dat moeten weten, ik was er niet eens bij. Dit kan ik dus nooit gezegd hebben. Sterker nog: volgens mij heb ik verklaard dat A. mij belde om acht uur 's ochtends en dat ik vond dat hij helemaal niet dronken klonk. Hij sprak niet met dubbele tong en was goed verstaanbaar. We hadden een heel normaal gesprek. Ook zijn mijn woorden verdraaid betreffende de reactie van K. toen ik ontdekte dat A. dood was. Toen ik begon te gillen waren K.'s exacte woorden: 'Houd je bek hysterisch wijf, bel gewoon de huisdokter!' (...)

Ik blijf erbij dat door het gedraai van de politie de officier van justitie een verkeerd beeld heeft gekregen van de situatie."

G. Nadere reactie beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond

1. Per brief van 8 oktober 2004 reageerde de korpsbeheerder op de nadere vragen die de Nationale ombudsman hem per brief van 24 juni 2004 had gesteld. De korpsbeheerder schrijft onder meer:

"- mutaties en/of verslagen van gesprekken met verzoekster -

U vraagt mij om mutaties en/of verslagen op te sturen van de gesprekken die verzoekster heeft gehad met enkele betrokken politieambtenaren over de dood van haar vriend. Zoals ik u bij brief van 20 april 2004 berichtte heeft verzoekster in juni 2003 een tweetal gesprekken gevoerd met een bij het onderzoek betrokken onderzoeker. Bij deze gelegenheden nam verzoekster aantekeningen mee aan de hand waarvan de gesprekken werden gevoerd. Een kopie van de aantekeningen van verzoekster is bijgevoegd alsmede een kopie van een interne melding inclusief aantekening betreffende afspraken met verzoekster. Voor het overige kan ik u geen mutaties of gespreksverslagen overhandigen.

- onderzoekshandelingen naar aanleiding van de conclusie van de lijkschouwer -

U vraagt welke onderzoekshandelingen er zijn verricht - buiten het horen van zeven getuigen - naar aanleiding van de conclusie van de schouwarts niet overtuigd te zijn van een natuurlijke dood.

De heer A. is overleden op 29 december 2001 in de woning van de heer K. Vanwege de niet-natuurlijke dood is de lijkschouwer, de heer We., ter plaatse geweest. In de woning werd voorts een technisch onderzoek verricht door de technische recherche (afdeling FTO) onder leiding van de heer Sp. Er is gericht en kritisch gekeken naar de omstandigheden rond het overlijden en de situatie in de woning.

Daarbij kan nog worden opgemerkt dat de heer K. een bekende van de politie was. Ik verwijs u hiervoor tevens naar bijgevoegde reactie van de heer Hx, hoofd Opsporing van het district de Eilanden, d.d. 16 juli 2004.

- handelingen van de politiearts/lijschouwer -

U vraagt welke handelingen de politiearts/lijschouwer heeft verricht om de doodsoorzaak van A. te kunnen vaststellen.

Kortheidshalve verwijs ik hiervoor naar de bijgaande verklaring d.d. 28 juli 2004 van de heer We.

- conclusies politie van reden overlijden in proces-verbaal (nr ...) - (zie Bevindingen, onder A.2.; N.o.)

Deze verklaring is opgetekend in het proces-verbaal na afloop van het technische recherche onderzoek en de mondelinge toelichting van de schouwarts. Ik verwijs u hiervoor tevens naar het dossier van de heer Sp. d.d. 12/2/03. (Hiermee wordt het verslag bedoeld dat onder E.3. is weergegeven; N.o.)

- horen van Br. en Ja. -

Er is een tactische afweging gemaakt om deze getuigen niet te horen, omdat van deze getuigen geen aanvullende informatie werd verwacht. Zij gingen al eerder naar huis.

- verzoek om obductie -

Het onderzoek leverde de overtuiging op dat er geen sprake was van een misdrijf. Er was op dat moment in strafrechtelijke zin geen aanleiding voor een gerechtelijke obductie. Het staat de familie overigens vrij om na het vrijgeven van het stoffelijk overschot te kiezen voor een sectie.

Wellicht ten overvloede deel ik u mede dat de officier van justitie eindverantwoordelijke is voor het onderzoek naar mogelijke strafbare feiten. In een reactie laat het Openbaar Ministerie weten zich achter de verklaringen van de districtsrecherche en het Parket Generaal te scharen en merkt daarbij op dat er een verschil is tussen willen weten waaraan iemand is overleden en de vraag of er een strafbaar feit is te onderzoeken. Het feit dat de schouwarts blijkens zijn verslag niet overtuigd is van natuurlijk overlijden, impliceert niet dat van een misdrijf of verdenking sprake zou zijn. De officier van justitie dient zich bij de beslissing om een sectie te gelasten niet te laten leiden door de vraag of de doodsoorzaak duidelijk is, maar of er aanwijzingen zijn dat er een misdrijf is gepleegd. Die aanwijzingen waren er in dit geval niet. En al zou er een overdosis aan drugs in het lichaam zijn gevonden, dan nog zouden er geen aanwijzingen zijn geweest van onvrijwillige toediening.

U vraagt mij om een reactie op de brieven van verzoekster.

Op basis van de door verzoekster aangevoerde informatie in haar brieven van mei 2004 en 10 augustus 2004 zie ik, mede in het licht van bovenstaande, geen aanleiding mijn eerdere standpunten te herzien.

(...)

Ik hecht eraan te benadrukken dat ik bij alle betrokken functionarissen geen twijfel heb kunnen ontdekken ten aanzien van hun bevindingen inzake de doodsoorzaak."

2. Bij de reactie van de korpsbeheerder is onder meer een kopie van de brief van de forensisch (politie)arts We. gevoegd van 28 juli 2004. We. schrijft onder meer het volgende:

"In het algemeen word ik als gemeentelijk lijkschouwer door de politie of behandelend arts geroepen bij een overledene, indien er geen behandelend arts is of indien de behandelend arts 'niet overtuigd' is van natuurlijk overlijden.

De gemeentelijke lijkschouwer verricht, na het verhaal te hebben gehoord omtrent het overlijden en de voorgeschiedenis, de uitwendige doodsschouw waarbij naar sporen van uitwendig geweld wordt gezocht of tekenen (uitwendig) van intoxicatie.

Bij de heer A. waren er geen tekenen van uitwendig geweld. Uit het verhaal van de omstanders is destijds de voorzichtige conclusie getrokken dat er mogelijk sprake is geweest van het nuttigen van te veel alcohol en/of drugs. In combinatie met een zwak hart of zwakke bloedvaten kan dit leiden tot de dood. Er is dan sprake van een niet natuurlijk overlijden. Het is aan de recherche om uit te zoeken of dit onvrijwillig is geweest. Uiteindelijk krijgt de officier van justitie zowel het verslag van de gemeentelijke lijkschouwer als van de recherche. De officier van justitie trekt hieruit zijn/haar conclusies.

Indien de officier van justitie overtuigd is dat er geen misdrijf in het spel is, dan heeft gerechtelijke obductie geen toegevoegde waarde voor het onderzoek en geeft de officier van justitie het lichaam vrij om te begraven of cremieren.

Het staat de familie dan vrij om eventueel via de behandelend (huis)arts een klinische obductie aan te vragen."

3. Voorts is bij de nadere reactie van de korpsbeheerder een kopie van de brief van politieambtenaar Hx van 16 juli 2004 gevoegd. Hetgeen Hx schrijft in zijn brief is voor het grootste gedeelte terug te vinden in de reactie van de korpsbeheerder. Verder schrijft Hx:

"...Vraag 1: Mutaties en verslagen van gesprekken met klager

Mutaties of verslagen van de contacten met klaagster zijn er niet of nauwelijks. Hoofdmedewerker Ki. heeft medio juni 2002 enkele malen contact met mevrouw J. gehad. In zijn aantekeningen is terug te vinden dat een van de afspraken plaatsvond op 10 juni 2002 om 15.00 uur. Toen vormden de aantekeningen/vragen van mevrouw J. de leidraad van het gesprek. Die aantekeningen zijn reeds in het dossier opgenomen. Volgens Ki. heeft er daarnaast nog een keer een gesprek op het bureau plaatsgevonden en is er enkele malen telefonisch contact geweest. Hiervan werden echter geen mutaties of aantekeningen gemaakt.

(...)

Vraag 5: Waarom zijn getuigen Br. en Ja. niet gehoord.

Uit de verklaringen van getuige E. bleek dat Ja. en Br. op een bepaald moment 'afhaakten' en naar H. teruggingen. A. en K. bleven bij elkaar en kwamen pas geruime tijd later thuis.

Het is een tactische inschatting geweest om niet meer getuigen te horen. Dit is steeds een afweging tussen te leveren onderzoeksinspanning en de verwachte informatie. De inschatting was dat andere getuigenverhoren geen verdere relevante informatie zouden opleveren..."

4. Uit het e-mailbericht van 7 juni 2002 van Me. aan S., Gr2, Gr., He., en O., welk bericht is gevoegd bij de nadere reactie van de korpsbeheerder, blijkt dat verzoekster op 10 juni 2002 een afspraak had met politieambtenaar Ki. om over de dood van haar vriend te praten. Voorts schrijft Me. in het e-mailbericht dat verzoekster in januari (de Nationale ombudsman gaat ervan uit dat Me. januari 2002 bedoelt) aan het bureau is geweest.

H. Nadere reactie korpsbeheerder

Namens de korpsbeheerder reageerde een medewerker van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond per e-mailbericht van 6 december 2004 op de vraag van de Nationale

ombudsman of de politie gesproken heeft met verzoeker en/of de ouders van A. over de mogelijkheid van een obductie en wat hierbij is gezegd.

De heer Hx heeft laten weten aan de medewerker van de regiopolitie dat zowel hij als enkele bij het onderzoek betrokken collega's niet met zekerheid kunnen zeggen of er met de ouders van A., danwel verzoekster is gesproken over de mogelijkheid een obductie te laten verrichten via de huisarts. Betrokken politieambtenaar Ki. kan zich wel voorstellen dat hierover gesproken is.

Achtergrond

1. Aanwijzing slachtofferzorg

Aanwijzing slachtofferzorg van 29 juni 1999 van het College van procureurs-generaal aan de Hoofden van de parketten, Stcrt. 141

"(...)

2. Uitgangspunten basistaken slachtofferzorg

Als basistaken van de uitvoering van slachtofferzorg gelden de volgende uitgangspunten:

- a. Een correcte en waar nodig een persoonlijke bejegening van het slachtoffer.
- b. Verstrekking van informatie aan het slachtoffer waarbij geldt dat deze informatie zo snel mogelijk aan het slachtoffer moet worden verstrekt en tevens dat deze informatie duidelijk en relevant is.

(...)"

2. Wet op de lijkbezorging

Artikel 7

"1. Hij die de schouwing heeft verricht geeft een verklaring van overlijden af, indien hij ervan overtuigd is dat de dood is ingetreden ten gevolge van een natuurlijke oorzaak.

2. Indien het overlijden het gevolg was van de toepassing van levensbeëindiging op verzoek of hulp bij zelfdoding als bedoeld in artikel 293, tweede, onderscheidenlijk artikel 294, tweede lid, tweede volzin, van het Wetboek van Strafrecht, geeft de behandelende arts geen verklaring van overlijden af en doet hij van de oorzaak van dit overlijden onverwijld door invulling van een formulier mededeling aan de gemeentelijke lijkschouwer of een der gemeentelijke lijkschouwers.

Bij de mededeling voegt de arts een beredeneerd verslag inzake de inachtneming van de zorgvuldigheidseisen, bedoeld in artikel 2 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding.

3. Indien de behandelende arts in andere gevallen dan die bedoeld in het tweede lid meent niet tot afgifte van een verklaring van overlijden te kunnen overgaan, doet hij hiervan onverwijld door invulling van een formulier mededeling aan de gemeentelijke lijkschouwer of een der gemeentelijke lijkschouwers."

Artikel 10

"1. Indien de gemeentelijke lijkschouwer meent niet tot afgifte van een verklaring van overlijden te kunnen overgaan, brengt hij door invulling van een formulier onverwijld verslag uit aan de officier van justitie en waarschuwt hij onverwijld de ambtenaar van de burgerlijke stand.

2. Onverminderd het eerste lid brengt de gemeentelijke lijkschouwer, indien sprake is van een mededeling als bedoeld in artikel 7, tweede lid, door invulling van een formulier onverwijld verslag uit aan de regionale toetsingscommissie bedoeld in artikel 3 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding. Hij zendt het beredeneerd verslag als bedoeld in artikel 7, tweede lid, mee."

Artikel 14

"1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk worden als bevoegde officier van justitie en als bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand aangemerkt die van de plaats, waar betreffende de overledene of doodgeborene ingevolge aangifte een akte in het register van overlijden is ingeschreven.

2. Bij gebreke van een akte zijn bevoegd de officier van justitie en de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats van begraving of verbranding."

3. Klachtenregeling politieregio Rotterdam-Rijnmond

In werking getreden op 1 januari 1999

Artikel 6 Afdoeningstermijn

"1. Een klacht wordt afgedaan binnen zes weken na ontvangst van de klacht.

2. Indien de klacht wordt behandeld door de korpsbeheerder, na advies van de klachtencommissie, wordt de klacht afgedaan binnen tien weken na ontvangst van de klacht.

3. Indien de afdoening niet binnen de termijn van zes, respectievelijk tien weken kan plaatsvinden, wordt mededeling gedaan van een verdaging van maximaal vier weken aan de klager en de betrokken ambtenaar van politie met opgave van redenen."